

Juni 2018

55ste JAARGANG
No. 1

NATZWEILER BERICHTEN

VAN DE

"STICHTING VRIENDENKRING VAN OUD-NATZWEILERS"

=====

BESTUUR

Voorzitter: E. Sillem

Secretaris: R. Schutrup
Tel: 010 – 4622384
E-mail: roelofschutrup@gmail.com

Penningmeester: M.J. de Loos
Mob: 06-51803406
E-mail: marjolijndeloos@gmail.com

Financieel adviseur: R. Bakels
Tel: 035 - 6936733

Bankrekening stichting:
NL26INGB0000394148

Redactie: N. Planjer & M. de Loos
Tel: 06-24769585
E-mail: nplanjer@hotmail.com

Website: www.Natzweiler.nl
Mail: info@natzweiler.nl

© Copyright Stichting Vriendenkring van Oud-Natzweilers

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opname of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het bestuur.

INDEX

	Pag.
1. Bestuur	1
2. Index	2
3. Van de Redactie	3
4. Mededelingen: a. bedankjes	4
b. familieberichten	4
c. overige	4
5. Herdenken en vieren	6
6. Europees Erfgoed label Natzweiler-Struthof	7
7. Rode Kruis Archief	8
8. Geboortedata Oud-Natzweilers	9
9. Natzweillerreis	10
10. Agendaherdenkingen	12
11. Gedenkplaats Haaren	13
12. Memoires Bart Pot	15
13. Vervolg Memoires Bart vd Pot	18
14. Uit de krant.....	21
15. Van de Penningmeester	22
16. De Giroloterij & vfonds	23
17. Boekbespreking	24
18. Arq Psychotrauma en Expertgroep	27
19. Colofon	28

VAN DE REDACTIE:

Nog steeds hebben wij helaas niet van iedereen zijn/haar mailadres. Een vriendelijk verzoek om je mailadres door te geven aan:

marjolijndeloos@gmail.com.

Alvast hartelijke dank.

MEDEDELINGEN:

a. Bedankjes

b. Familieberichten

c. Overige

PERSBERICHT 29 april 2018 **Nationaal Comité 4 en 5 mei: Uitkomsten Nationaal Vrijheidsonderzoek en Doelgroepenonderzoek 2018**
Nederlanders vinden WO II belangrijkste historische gebeurtenis

De Tweede Wereldoorlog wordt door Nederlanders het vaakst genoemd als hen gevraagd wordt naar de belangrijkste historische gebeurtenis, vaker dan recentere historische gebeurtenissen als de aanslagen van 11 september 2001 en de val van de Berlijnse muur. Ook heeft de Tweede Wereldoorlog in de optiek van 60 procent van de Nederlanders invloed op hun huidige mening over vrijheid.

Meningen over mensenrechten, racisme, democratie, verzet en huidige conflicten en oorlogen worden eveneens beïnvloed door wat men weet over de Tweede Wereldoorlog. 76 procent van de Nederlanders vindt dat we kunnen leren van de gebeurtenissen tijdens de Tweede Wereldoorlog. De Tweede Wereldoorlog is daarmee nog steeds een moreel ijkpunt.

Dat blijkt uit het Doelgroepenonderzoek, uitgevoerd door Motivaction en de Universiteit Utrecht in samenwerking met het NIOD, het Nationaal Comité 4 en 5 mei en Arq Psychotrauma Expert Groep en uit het jaarlijkse Nationaal Vrijheidsonderzoek van het Nationaal Comité 4 en 5 mei.

Groot draagvlak voor 4 en 5 mei

Het belang dat wordt gehecht aan 4 mei is zeer stabiel: 83 procent vindt de Dodenherdenking belangrijk. Ook het belang dat aan 5 mei wordt gehecht is over de jaren heen stabiel: rond driekwart van de Nederlanders vindt Bevrijdingsdag belangrijk. 71 procent geeft aan dat 5 mei voor iedereen een vrije dag zou moeten zijn.

Volgens het Nederlandse publiek is het nodig om aandacht te blijven besteden aan de Tweede Wereldoorlog. Meer dan de helft is namelijk *niet* van mening dat de oorlog elk jaar minder relevant wordt. 77 procent is het oneens met de stelling dat Dodenherdenking mag worden afgeschaft als de laatste mensen die de Tweede Wereldoorlog hebben meegemaakt, zijn overleden.

Waarden

Het percentage dat vindt dat je op 5 mei moet stilstaan bij het feit dat vrijheid niet vanzelfsprekend is, is in de afgelopen jaren toegenomen van 73 procent in 2016 naar 81 procent nu. Op de vraag welke waarden benadrukt moeten worden op 4 en 5 mei geven de Nederlanders het volgende antwoord:

4 mei top 3: respect voor anderen, veiligheid en wereldwijde vrijheid

5 mei top 3: wereldwijde vrijheid, individuele vrijheid en respect voor anderen

Verschillen in betrokkenheid overschat

Uit de onderzoeken komt naar voren dat de verschillen in betrokkenheid bij de Tweede Wereldoorlog tussen autochtone Nederlanders en Nederlanders met een niet-Nederlandse achtergrond kleiner zijn dan vaak wordt aangenomen. Verschillen hangen veel meer samen met bepaalde leefstijlen of levenshoudingen dan met etnische achtergrond. Wel is de deelname aan herdenkingen op 4 mei lager onder Nederlanders met een Duitse achtergrond en Turkse, Marokkaanse, Surinaamse en Antilliaanse Nederlanders.

Nationaal Comité 4 en 5 mei meldt in een persbericht van 24 april 2018 dat Sint Johannesga een *Compliment voor een oorlogsmonument heeft ontvangen*. Het grafmonument voor Richard Jung in Sint Johannesga heeft het *Compliment voor een oorlogsmonument 2018* ontvangen. In het gemeentehuis van Opsterlân te Beetsterzwaag ontving Ilse Boersma, directeur van basisschool CBS de Trieme, een sculptuur en 1.000 euro ter ondersteuning van activiteiten bij het monument. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het Comité 4 en 5 mei.

Herdenken en vieren

4 mei en 5 mei 2018

De stichting heeft op de Erebegraafplaats **Loenen** tijdens de herdenking een krans gelegd.

In **Hoofddorp** heeft Skippy samen met de burgemeester van Haarlemmerliede, Onno Hoes, de krans gelegd op 4 mei.

Ernst is gevraagd een video boodschap over vrijheid aan één van de ambassadeurs van de vrijheid, Ronnie Flex, te sturen. Een filmploeg van het Nationaal Comité 4 & 5 mei is daarvoor afgereisd naar **Frankrijk** om hem te interviewen. Deze jonge artiesten treden op 5 mei op tijdens de vele bevrijdingsconcerten in het hele land

Op 5 mei, tijdens het Bevrijdingsconcert aan de **Amstel**, heeft zangeres Maan, met het lied Hero, een ode aan Skippy gebracht.

Het filmpje, gemaakt voorafgaand aan dit concert, is te zien op de site van het Nationaal Comité 4&5 mei geplaatst op 27 april 2018 onder :

5 mei concert in gesprek over vrijheid – Maan

Europees Erfgoed Natzweiler-Struthof en de buitenkampen

Op 26 maart jl. is in Plovdiv, Bulgarije het Europees Erfgoed Label overhandigd aan Frédérique Neau-Dufour, directrice van het **CERD**.

De toekenning van deze Frans-Duitse kandidatuur is het resultaat van ondersteuning van deze aanvraag door het CERD, het ministerie der Strijdkrachten en andere organisaties nauw betrokken bij belangrijke herdenkingsplaatsen in Frankrijk.

Ook verschillende organisaties en ministeries van de staat Baden-Wurtemberg (D), waar de meeste buitenkampen liggen, hebben bijgedragen aan deze Europese erkenning.

Natzweiler Struthof en de buitenkampen staan nu in Frankrijk in het rijtje van de Abbaye van Cluny, het huis van Robert Schuman te Scy-Chazelle en de Europese wijk in Straatsburg.

In Nederland kreeg o.a. het vm Kamp Westerbork in april 2014 dit label in Brussel uitgereikt.

De gedachte een Erfgoed label te creëren is in 2007 door Frankrijk en enkele andere Europese landen gelanceerd en in 2011 geëffectueerd als 'Europees Erfgoed Label'.

Dit label is een middel om Europese historische en symbolische waarden van gebouwen en locaties zichtbaar te maken.

Deze toekenning laat zien hoe bijzonder het werk van allen, betrokken bij het vm kamp Natzweiler en de bijkampen, is. Zij zijn er van doordrongen dat de herinnering, behorende bij deze geschiedenis door jongeren overgedragen moet worden aan de volgende generaties.

Begin maart is het **Rode Kruis Oorlogsarchief** verhuisd naar het Nationaal Archief. Hierdoor zal deze collectie altijd bewaard blijven. Dit archief is voor iedereen toegankelijk. Alles wordt geïventariseerd en in systemen van het Nationaal Archief geregistreerd. Het Rode Kruis en het Nationaal Archief gaan samen bepalen wat wel en wat niet openbaar zal zijn, dit om de privacy van nu nog levende personen te beschermen. Dit zal enkele maanden in beslag nemen.

Informatie omtrent deze overdracht kunt u krijgen via:

Rode Kruis, projectleider Renske Ouweneel, rouweneel@redcross.nl en/of
Nationaal Archief, projectleider Anne Gorter, anne.gorter@nationaalarchief.nl.

GEBOORTE DATA OUD-NATZWEILERS

18-05-1922 Skippy de Vaal

14-07-1923 Ernst Sillem

NATZWEILERREIS 2018

Lieve Oud Natzweilers en familie,

De organisatie rond de reis van 6-10 september 2018 is weer gestart.

De reis begint op donderdag avond en eindigt op maandag morgen na het ontbijt. Teneinde de hotels tijdig te kunnen informeren verzoek ik u allen spoedig, doch **uiterlijk voor 20 juni a.s.** uw deelname te bevestigen. De oud-Natzweilers en directe familie slapen, zoals alle jaren, in de Fischhutte. De anderen zullen, indien noodzakelijk elders ondergebracht worden.

De medische begeleiding is ook dit jaar weer in handen van 1e Luitenant Gabe van Dodewaard.

Ook als u geen gebruik maakt van de overnachtingen, maar wel wilt deelnemen aan de herdenking en/of maaltijden verzoek ik dit eveneens z.s.m. te melden.

Meer informatie is verkrijgbaar bij Marjolijn de Loos.

Voorlopig programma

Donderdag 6 september 2018

Aankomst in Hotel Restaurant La Fischhutte

Welkomst diner

Vrijdag 7 september 2018

Ochtendprogramma waarschijnlijk in Straatsburg

Lunch

Middag vrijdag

Diner Fischhutte

Fakkelwacht evt. samen met andere nationaliteiten

Zaterdag 8 september 2018

Internationale en Nederlandse herdenking in het kamp

Indien de tijd het toelaat bezoek gaskamer, station Rothau

Lunch bij Auberge Metzger

Middag vrij
Diner Fischhutte

Zondag 9 september 2018

Vrij bezoek aan het kamp, het CERD en de Steengroeve

Lunch

Middag vrijdag

Afscheidsdiner Fischhutte

Informatie en/of aanmelding kan aan:

Marjolijn de Loos

e-mail: marjolijndeloos@gmail.com

Agenda Herdenkingen

11 juni	Herdenking Schoorl
6 september	Herdenking Enschede
6-10 september	Natzweiler reis
8 september	Herdenking Japanse Zeetransporten
6 oktober	Herdenking Oranje Hotel
3 november	Natzweiler herdenking Amersfoort
25 november	Hannie Schaft Herdenking Haarlem

GEDENKPLAATS HAAREN

Al enige tijd wordt deze gedenkplaats met sluiting bedreigd. Er is een conflict tussen de eigenaar en de verhuurder.

Aangezien er ook oud-Natzweilers geweest zijn die hier gevangen waren en er hun proces hadden leek het goed deze problematiek kenbaar te maken.

Hieronder treft u een brief aan van het bestuur gericht aan het COVVS.

Geachte collega's binnen de C.O.V.V.S.,

In onze vergadering van vorige week woensdag 17 januari heb ik de aanwezigen kort bijgepraat over de situatie van bestaansonzekerheid waarin de Gedenkplaats Haaren terecht is gekomen.

U weet dat wij zijn gehuisvest binnen de gebouwen van landgoed Haarendael, voormalig Groot Seminarie. Tijdens de oorlog is dit complex door de Duitse nazi bezetters in beslag genomen en gebruikt in eerste instantie als gijzelaarskamp en later als *Polizeigefängnis*.

De huidige eigenaar is Cello, een organisatie voor zorg aan mensen met een -veelal geestelijke beperking. Sinds 2016 heeft Cello het geheel verhuurd aan een plaatselijke ondernemer, die daarin buitenlandse werknemers wil huisvesten, hetgeen de gemeente Haaren vooralsnog niet toestaat.

Op 16 oktober 2017 heeft deze huurder ons het gebruik van de door ons gebruikte ruimten opgezegd en ons gesommeerd om het pand te verlaten.

Wij hebben ons daarop diverse malen gewend tot huurder en eigenaar om het tij te keren maar vooralsnog zonder resultaat.

Volgens de laatste brief van de woordvoerder van de huurder-ondernemer, dhr. R.Klotz, zouden wij het pand vandaag, 22 januari 2018, moeten hebben verlaten met de dreiging van gerechtelijke stappen.

Wij hebben daaraan niet voldaan en wachten vervolgstappen af.

Inmiddels hebben vele (officiële) instanties zich tot Cello, als eigenaar, gewend met een pleidooi om deze dreiging af te doen wenden.

Zo heeft onze voorzitter van de COVVS dit ook gedaan tijdens zijn kennismakingsgesprek met de staatssecretaris, zoals u kunt opmaken uit zijn verslag van dit gesprek. Daarvoor onze hartelijke dank.

Na mijn mededeling in onze vergadering werd door de aanwezigen spontaan aangeboden om vanuit uw organisaties een steunbetuiging te zenden aan de eigenaar Cello.. Wij zouden daar heel dankbaar voor zijn en het zal ook zeker indruk maken.

Bijgaand zend ik u enige correspondentie toe, waarin wij onze argumenten voor behoud van de Gedenkplaats in de originele gebouwen uitvoerig bepleiten.

Wellicht geeft dit voor u een handvat om uw steun te argumenteren.

Ons bestuur heeft overwogen of wij u een modelbrief zouden aanreiken. Wij denken echter dat het meer indruk zal maken als u uw steun in uw eigen bewoordingen formuleert met de argumenten die u het meest aanspreken.

U kunt uw steunbetuiging per e-mail zenden aan de Raad van Bestuur van Cello. middels het bestuurssecretariaat. Het e-mailadres daarvan is:

gbrouwer@cello-zorg.nl.

Bij voorbaat namens ons bestuur hartelijk dank.

Vriendelijke groet,

Jo Latijnhouters secretaris

Noot van de redactie:

Inmiddels is dit een oud bericht maar wij wilden dit toch onder de aandacht brengen. Voor dit jaar zijn er afspraken gemaakt dat deze Gedenkplaats open en bereikbaar kan blijven.

VERVOLG MEMOIRES BART VAN DER POT

Deel 3: Indrukken van Buchenwald en verandering van commando eind 1942 – begin 1943

De buitenlanders in Buchenwald in 1942 waren Polen, Tsjechen, Joegoslaven, Nederlanders en een medio '42 zeer snel toenemend aantal Russen. Geen Fransen, Belgen, Denen, Noren of Finnen. Fransen kwamen in '43 en '44 in grote aantallen. Voor nieuwelingen en dus zeker voor buitenstaanders die dit lezen, was het een moeilijk punt of het geoorloofd was in een commando te werken waar wapens werden gemaakt. In het kamp waren werkplaatsen van de Deutsche Ausrüstungswerke en van de Gustloffwerke. Er werden onder andere geweren gemaakt. Eerst, in de quarantaine, dachten we: dat doen wij niet. De praktijk leerde dat al het werk ten gunste van de vijand was: of je stenen sjouwde, terreinen egaliseerde, bouwde, enz., het was allemaal voor de kazernes, garages of fabrieken voor het leger. Het enige wat je kon doen was zo weinig mogelijk productief te zijn en zo mogelijk te saboteren. Dit laatste was niet alleen levensgevaarlijk voor de saboteur zelf, maar ook voor zijn chef of medewerkers. De conclusie die iedereen trok was dat je overlevingskansen moest grijpen als je de kans kreeg, door in een fabriek te werken met een dak boven je hoofd in plaats van om-te-komen bij het bouwen van nieuwe fabrieken. Professor Titus Brandsma zou ongetwijfeld niet zo gehandeld hebben (als hij al de kans gekregen zou hebben). Hij beschouwde zijn lijdensweg veeleer als een uitverkorene zijn.

De Bibelforscher (Jehova's getuigen) bleven wel onderscheid maken en hadden kans gezien een eigen commando te vormen met een 'paarse' Kapo: ze hoefden niet in een wapenfabriek te werken en vormden een aparte groep, die een respectabele, samenwerkende indruk maakte. In de latere jaren heb ik ze niet meer gezien. Waarschijnlijk zijn ze naar Dachau overgebracht, waar ook alle geestelijken bij elkaar zaten.

Onze 'tafeloudste' Henk Roelofsen werkte bij de D.A.W. Deutsche AusrüstungsWerke in het kamp en zijn vriend Kees Zwaard bij de Gustloff-Werke Weimar. Ik was 'tafelinkoper' geworden en zat daardoor aan het begin van de tafel bij deze twee.

Begin oktober wist Kees Zwaard het voor elkaar te krijgen dat ik als draaiër-bankwerker werd opgenomen in zijn commando. Dat was een hele prestatie, want hij was geen communist, integendeel, een Geus en goed katholiek. Zijn invloed op de prominenten van het commando was gebaseerd op zijn persoonlijkheid en vakmanschap. Hij was vakman-machinedraaiër van Wilton-Feyenoord, een gedrongen figuur, sterk als een beer.

Het was een riskant experiment, want ik had alles bij elkaar niet meer dan 10 uur ooit aan een draaibank gewerkt. Voor mij was er niet veel te verliezen, maar Kees zou niet gauw weer de kans krijgen iemand te helpen.

De Kapo, Rudi Lade, matroos uit Hamburg, was een interessante figuur. Vrij klein en schriel met een zware nadrukkelijke stem, onverstoorbaar, had een onbetwist gezag, hoewel hij nog niet lang Kapo was. Hij praatte eerst uitvoerig met mij, waarbij hij hoofdzakelijk zelf aan het woord was, voordat ik mee mocht. Later werd beweerd dat hij helemaal geen communist was zoals hij voorgaf, maar een geheime agent van de Gestapo die door de SS werd beschermd, evenals zijn vriend Wolff, de Lagerälteste '1', van wie bekend was dat hij een hogere rang in het leger had bekleed.

Maandagavond in de nachtploeg was het begin. Van tevoren mochten we slapen en hadden we zelfs vrije tijd. Die werd meteen nuttig besteed door met Rudi naar de 'Bekleidungskammer' te gaan en 'anständige' kleren te organiseren. In dit keurige commando was iedereen goed gekleed!

Het was een sensatie circa half zeven op een vrachtauto te klimmen en met 17 man de berg af naar Weimar te rijden. Een koud ritje in die open bak. Het was nog geen kwartier rijden. Om 5 uur hadden we eerst nog een ketel eten gekregen, waaruit een hongerige nieuwkomer wel 2 of meer porties kon krijgen. De portie waar je 's avonds in de barak nog recht op had kon je rustig door een vriendje laten opeten, want in Weimar was er om middernacht ook nog royaal fabriekseten. Gewoonlijk namen wij Nederlanders zelfs nog een geïmproviseerd etensblik mee terug, ook weer voor de vriendjes. Die overgang van eeuwige honger naar deze 2x dagelijkse overvloed met weg geveerij was onvoorstelbaar.

Gustloffwerke Weimar was een middelgrote machinefabriek, waar een stukje van een grote fabricagehal met een zwaar hek als een grote dierenkooi was afgezet voor de arbeiders-gevangenen. Enkele gewapende SS-ers hielden buiten de kooi de wacht. Als je naar de wc wilde moest je met een man of 5 bij de kooideur aan de

wachtcommandant vragen: “Herr Wachtmeister, bitte austreten zu dürfen”. Dat ging onder geleide.

Er werden onderdelen gemaakt voor geschut en pantserwagens.

Direct na binnenkomst ontving de werkmeester, Herr Böhmig, mij veel te vriendelijk. Hij had blijkbaar al gehoord dat ik voor ingenieur studeerde en als typische Duitser meende hij daarom geen commandotoon te moeten aanslaan. Dientengevolge hadden de twee burgerinstructeurs en de magazijnman het meteen al niet op mij begrepen. “Er guckt ja um sich herum als wäre er der Chef oder wenigstens der Sohn des Chefs selber”. Had een van hun tegen Rudi gezegd, wat deze mij zelf weer oververtelde en mij daarom als hij in een goeie bui was, ‘der Chef’ noemde. Zelfstandig een draaibank bedienen kon ik ook al niet, zodat die eerste nacht voorbijging met eenvoudig controlewerk van wat een ander gemaakt had. Behalve Kees Zwaard waren er nog drie Nederlanders in dit commando: Fred Donderwinkel, elektricien uit Den Haag en Ben Robers, vertegenwoordiger van Stokvis, ook uit Den Haag, beiden communist. Van de laatste van deze drie weet ik alleen nog dat hij Arie heette, jong, sterk, handig en bijzonder gewiekst, maar zeer onaangenaam. Na enige maanden was hij geruisloos verdwenen.

Deze Nederlanders werkten allen in de boorderij en daar konden ze ook nog wel iemand erbij gebruiken. Fred en Ben hielpen mij zo goed mogelijk op dreef. Toch was de balans van de eerste week negatief en (zoals ik maanden later pas hoorde) Rudi zei tegen Kees: “Am nächsten Montag geht der Lange nicht mehr mit”. Hierop verklaarden Fred en Ben: “dann gehen wir auch nicht mehr mit”. Zij konden zich als communisten wel wat permitteren, maar deze reactie om een niet-communist te redden was voor Buchenwald iets zeer bijzonders. Zo ging het nog net goed.

Mijn gewicht nam snel toe van omstreeks 60 tot boven de 75 kilo, zwaarder dan ik ooit geweest was. Er werd precies 12 uur gewerkt, van 7 tot 7 met een half uur pauze. De dag- en de nachtploeg wisselden elkaar op het werk af en dezelfde vrachtauto die de ene ploeg bracht nam de andere mee terug. Dit leven was jaren vol te houden. Echter, bij de nachtdienst in de wintermaanden kwamen we veel slaap tekort, doordat de appels naar de schemeruurtjes verplaatst werden. Als wij 's ochtends tegen half 8 de barak binnen kwamen, was alles daar nog in rep en roer. In plaats van slapen stonden we dan om 8 uur op het appel en gingen dan om half 9 eerst onze voeten warmen. Om

3 uur weer opstaan om het extra eten te gaan halen. Om half 5 weer aantreden voor het appèl , weer even met z'n allen in de barak en half 7 aantreden voor vertrek naar Weimar. Dag- en nachtdienst wisselden elkaar wekelijks af.

Eric was al eerder onder dak gekomen bij het Gustloff-Werke commando in Buchenwald, maar Frans de Bordes had pech gehad. Hij had veel verzuimd door ontstoken benen, zowel in het Revier als in de Schonung, en toen het voldoende beter was, bleek hij uit het timmerij-commando te zijn geschrap! Hij moest nu werken in de 'Entwässerung', een slecht buiten-commando en dat was niets voor Frans. Hij heeft dat toch enige maanden volgehouden.

Die winter was niet zo koud als de vorige en de werkdagen buiten waren niet langer dan het daglicht, de nachten des te langer. In het voorjaar kreeg Frans een baan in het bouw bureau, een soort tekenkamer, een uitstekend commando, waar Janus ook in zat en nog enkele Nederlanders.

De hele situatie was geleidelijk verbeterd doordat er steeds meer fabriekshallen in het bos in een eigen omheining vlak bij het eigenlijke kamp in gebruik werden genomen. Wie Duits sprak en een beetje handig was kwam vanaf medio 43 niet meer in een buiten-commando terecht.

Eind 42 begon ook de pakketten-stroom op gang te komen: behalve levensmiddelen, schoenen en kleren had ik zelfs een eigen extra deken.

Het moet in augustus of september 42 geweest zijn dat Jos Spronck, kapelaan uit Maastricht arriveerde en bij zijn geloofsgenoot Kees Zwaard aan onze tafel kwam te zitten. Wij vormden met z'n vieren (ook Henk Roelofsen) een hecht clubje: een loodgieter gereformeerd, een metaalbewerker-vakman, een kapelaan en een technisch student vrijzinnig-hervormd.

Jos was een stoere en handige boerenzoon. Bij aankomst had hij als beroep opgegeven 'Lehrer'. Dit was goed gezien, want Nazi's en communisten hadden beiden een hekel aan 'Pfaffen'. Hij was kort na zijn arrestatie meteen naar Buchenwald gestuurd en was daardoor nog in uitstekende conditie. In een niet zo best buitencommando wist hij het na enkele weken al tot 'Schreiber' te brengen. Belangrijke hulpkracht voor de Kapo om geen vergissingen te maken wie en hoeveel wel en niet present waren. Hij hield het zo uitstekend vol en werd een centrale figuur met diverse 'relaties'.

Overgang naar een makkelijker commando de ‘Schneiderei’ mislukte heel gauw; hier bleken veel homoseksuelen in te zitten, althans Duitsers die zich als zodanig gedroegen. Maar Jos kwam altijd weer op zijn pootjes terecht. Later werd hij lange tijd ‘Schreiber’ in een van de nieuwe Gustloff fabriekshallen.

Wij hadden met z’n vieren een relatief goede tijd. Er kwamen ook veel pakketten, die we samen deelden en we konden heel wat weggeven. Dit duurde tot Juli 1943.

Wij kwamen op een ochtend terug uit Weimar en troffen circa 90 Nederlanders aan, die niet aan het werk hadden mogen gaan, maar naar het Revier moesten voor een ‘rassenbiologische Untersuchung’. Fred, Ben en ik hoorden er ook bij en wij mochten niet gaan slapen.

Frans, Janus, Ate, Eric en Cas, kortom alle overgeblevenen van ons groepje waren van de partij. Niemand wist wat er aan de hand was. Binnen de omheining van het Revier gingen we in het gras liggen wachten. Er stonden twee zwarte Mercedesen van de SS bij de ingang van het Revier. Kennelijk was een stel hoge pieten gearriveerd.

De gang van zaken was abnormaal en hield een geheimzinnige dreiging in. Uiterlijk leek iedereen nog in goede stemming. Toen mochten of moesten drie man naar binnen in de grote barak boven de Schonung. Na circa 5 min weer drie man, enzovoort. Dat duurde zo nog een half uurtje en de resterenden werden steeds minder spraakzaam, totdat de eersten weer naar buiten kwamen. “Verdomme”, zei iemand, “het leek of er niemand meer uit zou komen”. Die gedachte was bij velen begonnen op te komen, maar niemand had hem willen uitspreken. De ‘Untersuchung’ was alleen een zeer grondig opmeten van armen, benen, zithoogte, schedelmaten, enzovoorts door een net medisch (?) team.

Wordt vervolgd in de volgende Natzweilerberichten.

Niets uit deze uitgave (of via de website) mag worden veeveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotografie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Bart vd Pot, neef van Bart vd Pot.

UIT DE KRANT/VAN DE PERS.....

Geen mededelingen

VAN DE PENNINGMEESTER

Ook in deze Nieuwsbrief kan de penningmeester niet genoeg benadrukken heel blij te zijn met alle donaties! Zij dankt de gulle gevers van harte.

Alvast veel dank!

Voor de goede orde vermelden we nog een keer dat diegenen die de Nieuwsbrief als platte tekst willen blijven ontvangen voor 2018 weer het bedrag van € 20,00 euro moeten overmaken op onze rekening: NL26INGB0000394148. Vanzelfsprekend krijgen de oud-Natzweilers deze gewoon per post toegezonden.

VERZOEK OM VASTE DONATIES

Het bestuur is meer en meer bezig de geschiedenis van het kamp en de oud-gevangenen te digitaliseren, de Nieuwsbrief wordt gemaakt en verspreid, er is soms acte de présence bij herdenkingen van andere vriendenkringen waar een krans gelegd wordt. Zo zijn er toch vaste onkosten per jaar, zonder echte vaste inkomsten.

Aangezien wij een stichting zijn en geen leden hebben die een bepaalde contributie betalen vragen wij nu om uw regelmatige (per maand of jaarlijks) bijdrage.

U kunt dit storten op:

Stichting Vriendenkring van Oud-Natzweilers

Rekeningnummer: NL26INGB0000394148 ovv Donatie 2018

Bij voorbaat zeer veel dank!

GIROLOTERIJ

De activiteiten van de Stichting Vriendenkring van Oud-Natzweilers, waaronder de uitgave van dit blad, worden mede mogelijk gemaakt door de opbrengsten uit de

Giroloterij en de Bankloterij. Uw deelname aan de Giro- en of Bankloterij wordt daarom van harte aanbevolen.

vfonds, Nationaal Fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg

Binnen organisaties van oorlogsgetroffenen vallen steeds meer directbetrokkenen weg door vergrijzing en overlijden. Het V-fonds ondersteunt een respectvolle afbouw van deze organisaties, eventueel door samenwerking of samenvoeging te stimuleren. Meer informatie op: www.v-fonds.nl.

De bijdrage van de Bank-Giroloterij en de Lotto maken het werk voor het Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg mogelijk.

BOEKBESPREKING

“Doen, Jaap van Mesdag en zijn Early Birds”

door Jos Sinnema

ISBN 978-90-827502-0-1

Een prachtig eerbetoon aan het levenswerk van Japie werd, in opdracht van zijn broer Rob, door Jos Sinnema geschreven. Jos heeft grondig archiefwerk verricht en zo verscheen in oktober 2017 dit mooie vormgegeven boek.

De passie voor vliegtuigen ontstond al in de jaren dertig van de vorige eeuw. Hij kocht een bouwdoos van een model zweefvliegtuig, bouwde die samen met zijn grootvader. Hij had zich op 3 april 1937 ingeschreven voor een wedstrijd zweef- en motorvliegmodellen op de Gooise heide. Toen zijn naam verschillende keren omgeroepen werd verscheen hij niet, uit verlegenheid en schaamte, zo zei hij later.

Zijn verlangen zelf te gaan vliegen werd sterker tijdens WO II. Ook zijn broer Jat had deze wens, werd vlieger en verongelukte als RAF piloot.

Jos beschrijft het leven van Jaap, die samen met Ernst probeerde over te steken naar Engeland, door het schallen van zijn trompet voor hulp op zee, opgepikt werd door een Duits marineschip en hun gang door de kampen. Na de bevrijding moet Jaap zijn leven weer opbouwen, studeren gaat niet meer en hij vertrekt naar het buitenland. Hij komt uiteindelijk weer terug naar Nederland.

Jaap vliegt in 1967 in zijn Mooney solo de oceaan over. Zelf vliegen was nl. goedkoper dan deze kist te demonteren en te laten verschepen.

Na deze reis heeft hij een droom: een museum met historische vliegtuigen om zo de Nederlandse luchtvaartgeschiedenis te laten zien.

De Mustang die hij in 1995 uit Amerika liet overkomen kreeg na grondige renovatie door het Mustangteam uiteindelijk in 2006 een vliegtuig-registratienummer PH-JAT. Jaap was geraakt door dit eerbetoon aan zijn overleden broer.

Lees dit boek!

Te bestellen via:

jossinnema@vroegevogels.org

Kosten: 20,00 euro + verzendkosten

“De Deportaties uit Nederland 1940-1945”

door Guus Luijters, Raymond Schütz en Marten Jongman

ISBN 978 90 468 2245 6

Uitgegeven door Nieuw Amsterdam

Een leesbaar boek met aangrijpende portretten van enkele van de vele vermoorde Nederlands Joodse families. Het Rode Kruis, waar tot voor kort het Oorlogsarchief bewaard werd, maakte dit werk door middel van financiële ondersteuning, mogelijk.

Waarom heet dit boek De deportaties? terwijl uitsluitend portretten van Joods families belicht worden.

De vraag stelt zich, wat is 'deportatie'? Volgens het woordenboek Nederlandse Taal is één van de betekenissen 'onder dwang wegvoeren'.

Transport geeft meer een verplaatsing aan, maar niet onder dwang.

Een deportatie is een transport onder dwang, maar een transport is geen deportatie.

“De deportaties uit Nederland 1940-1945 behelzen immers niet alleen Joodse transporten die onder dwang gedeporteerd werden maar ook de Roma en Sinti, de vele gevangen genomen verzets mannen- en vrouwen, de dappere Nederlandse burgers die Joden onderdak gaven, verraden werden en ook op gedwongen transport gingen, zij die opgepakt werden voor de Arbeids Einzats en nog vele anderen. Zij komen niet voor in dit boek maar werden wel uit Nederland gedeporteerd!.

Waarom hebben deze schrijvers onder deze titel slechts het lot van de Joodse medeburgers belicht?

Waarom zijn de andere deportaties/transporten niet belicht?

Al met al een gemiste kans van het Rode Kruis om iets goed te maken van hun falend beleid ten tijde van WO II. Zij hadden geen oog voor de politieke gevangenen, de Joodse bevolking van Nederland en de vele andere slachtoffers.

Daarnaast valt er nog op te merken dat er geen verklarend woorden register bijgevoegd is, geen noten, slecht een summiere bronvermelding.

“Hervonden Verleden – Verhaal van een verzetsstrijder”

Een boek over oud-Natzweiler: Gerrit Bakker

Christel Bakker, dochter van Albert en Corien Bakker, kleindochter van Gerrit Bakker die in Natzweiler omkwam, schreef een roman over hem:

Het eerste exemplaar heeft zij, hoe kan het ook anders, aan haar vader Albert Bakker overhandigd.

U kunt het boek bestellen op:

Bol.com en via Christel Bakker: cbakker65@icloud.com

ISBN: 978-90-6028-052-2

Arq Psychotrauma Expertgroep

Kenniscentrum vervolging, oorlog en geweld

Voor vragen op het gebied van wetten en regelingen voor oorlogsgetroffenen, maar ook voor vragen over zelfhulpgroepen, therapeutische hulp of maatschappelijk werk, en voor literatuur over de tweede wereldoorlog en zijn gevolgen, kunt u terecht bij de Stichting Cogis.

Oorlogsgetroffenen, hun partners en kinderen (ook de naoorlogse generatie) zijn welkom bij

Arq Psychotrauma Expertgroep
Nienoord 5
1112 XE Diemen
Telefoon 020 – 660 19 30
Fax 020 – 660 19 31
E-mail info@cogis.nl

Bezoek is - na telefonische afspraak - iedere dag mogelijk.

“De bijdrage van Bank Giro Loterij en de Lotto maken het werk van het Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg mogelijk”.

COLOFON

Redactie	Nicole Planjer & Marjolijn de Loos
Inzenden kopij	Nicole Planjer Segbroeklaan 132 2565 DN Den Haag Tel: 06-24769585
Uiterste datum inleveren kopij: <i>(indien getypt in computer, s.v.p. per e-mail of diskette meesturen)</i>	15 juli 2018
Eindredactie	Nicole Planjer e-mail: nplanjer@hotmail.com & Marjolijn de Loos
Printed by	GrandPrix Copyrette Parnassusweg 214 1076 AV Amsterdam Tel: 020 – 664 59 09 Info@grandprixcopyrette.nl
Reisorganisatie	Marjolijn de Loos e-mail: marjolijndeloos@gmail.com